Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2024/6812

29.11.2024

# AANBEVELING VAN DE RAAD

**van 21 oktober 2024**

**inzake het economisch, begrotings-, werkgelegenheids- en structuurbeleid van Duitsland**

(C/2024/6812)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([1]), en met name artikel 3, lid 3,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden ([2]), en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad ([3]), waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de faciliteit") werd ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De faciliteit biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen door de Unie. In overeenstemming met de prioriteiten van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid, draagt de faciliteit bij aan het economisch en sociaal herstel en de uitvoering van duurzame hervormingen en investeringen, met name hervormingen en investeringen om de groene en de digitale transitie te bevorderen en de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. Zij helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen.

(2) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad ([4]) ("de REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de Unie geleidelijk onafhankelijker te maken van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. Dit zou moeten bijdragen tot energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en tegelijkertijd het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie vergroten.

([1]) PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Op 16 maart 2023 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030", als basis voor beleidsbeslissingen en met als doel te werken aan een groeibevorderend regelgevingskader. De mededeling schetst het concurrentievermogen ten aanzien van negen elkaar versterkende aanjagers. Van die aanjagers zijn de toegang tot particulier kapitaal, onderzoek en innovatie, onderwijs en vaardigheden en een goed functionerende eengemaakte markt de belangrijkste beleidsprioriteiten voor hervormingen en investeringen met als doel de huidige productiviteitsuitdagingen aan te pakken en het concurrentievermogen van de Unie en haar lidstaten op lange termijn op te bouwen. Op 14 februari 2024 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Het jaarverslag over de eengemaakte markt en het concurrentievermogen 2024". In die mededeling worden de sterktes en zwaktes van het concurrentievermogen van de eengemaakte markt van Europa beschreven. De ontwikkelingen van het jaar worden geschetst aan de hand van de negen geselecteerde aanjagers van het concurrentievermogen.

(4) Op 21 november 2023 heeft de Commissie de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2024 vastgesteld en daarmee de aanzet gegeven van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid van 2024. Op 22 maart 2024 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan de prioriteiten van de analyse voor 2024 die rond de vier dimensies van concurrerende duurzaamheid zijn geconcentreerd. Op 21 november 2023 heeft de Commissie op basis van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag 2024 vastgesteld, waarin zij Duitsland heeft genoemd als een van de lidstaten die mogelijk door onevenwichtigheden is geraakt of het risico loopt daardoor geraakt te worden, en waarvoor een diepgaande evaluatie nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie tevens een advies vastgesteld over het ontwerpbegrotingsplan van Duitsland voor 2024. De Commissie heeft ook een aanbeveling vastgesteld voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone en een voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2024 waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone [5] (de "Aanbeveling van 2024 over de eurozone") op 12 april 2024 aangenomen en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid op 11 maart 2024.

(5) Op 30 april 2024 is het nieuwe kader voor economische governance van de Unie in werking getreden. Het kader omvat de nieuwe Verordening (EU) 2024/1263 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht, de gewijzigde Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad [6] over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten en de gewijzigde Richtlijn 2011/85/EU van de Raad [7] betreffende voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten. De doelstellingen van het nieuwe kader voor economische governance zijn het bevorderen van gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei en veerkracht door middel van hervormingen en investeringen en het voorkomen van buitensporige overheidstekorten. Het nieuwe kader voor economische governance bevordert ook de nationale verantwoordelijkheid en heeft een grotere focus op de middellange termijn, in combinatie met een doeltreffendere en meer samenhangende handhaving. Elke lidstaat moet bij de Raad en de Commissie een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn indienen. Een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn bevat de budgettaire, hervormings- en investeringstoezeggingen van een lidstaat, met een planningshorizon van vier of vijf jaar, afhankelijk van de normale duur van de nationale legislatuurperiode. Het netto-uitgaventraject [8] van de nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn moet voldoen aan de vereisten van Verordening (EU) 2024/1263, met inbegrip van de vereisten om de overheidsschuld aan het einde van de aanpassingsperiode op een plausibel neerwaarts pad te brengen of te houden of op een prudent niveau onder 60 % van het bruto binnenlands product (bbp) te houden en om het overheidstekort op middellange termijn onder de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen en/of te houden. Indien een lidstaat zich overeenkomstig de criteria van Verordening (EU) 2024/1263 verbindt tot een relevante reeks hervormingen en investeringen, kan de aanpassingsperiode met maximaal drie jaar worden verlengd. Om de opstelling van die nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn te ondersteunen, heeft de Commissie op 21 juni 2024 richtsnoeren gepubliceerd over de informatie die de lidstaten moeten verstrekken in hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn en jaarlijkse voortgangsverslagen. Overeenkomstig de artikelen 5 en 36 van Verordening (EU) 2024/1263 heeft de Commissie in voorkomend geval referentiepaden en technische informatie aan de lidstaten bezorgd. De lidstaten moeten hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn uiterlijk op 20 september 2024 indienen, tenzij de lidstaat en de Commissie een redelijke verlenging van de termijn overeenkomen. Overeenkomstig hun nationale

[5] Aanbeveling van de Raad van 12 april 2024 over het economisch beleid van de eurozone (PB C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

[6] Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad van 7 juli 1997 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

[7] Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

[8] Netto-uitgaven in de zin van artikel 2, punt 2), van Verordening (EU) 2024/1263: "netto-uitgaven" zijn de overheidsuitgaven ongerekend i) rente-uitgaven, ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, iii) uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd, iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's, v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

wettelijke kaders kunnen de lidstaten hun ontwerpplannen voor de middellange termijn met hun nationale parlementen bespreken, de onafhankelijke begrotingsinstellingen vragen een advies uit te brengen en de sociale partners en andere nationale belanghebbenden raadplegen.

(6) In 2024 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid evolueren in overeenstemming met de uitvoering van de faciliteit. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de problemen die zijn aangehaald in de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de afgelopen jaren zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen van 2019, 2020, 2022 en 2023 blijven onverminderd van belang voor herstel- en veerkrachtplannen die zijn herzien, bijgewerkt of gewijzigd overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241.

(7) Op 28 april 2021 heeft Duitsland overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Op grond van artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de in bijlage V bij die verordening opgenomen beoordelingsrichtsnoeren. Op 13 juli 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Duitsland ([9]) vastgesteld, dat werd gewijzigd op 8 december 2023 op grond van artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 om de maximale financiële bijdrage voor niet terug te betalen financiële steun bij te werken ([10]). De tranches worden vrijgegeven als de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 verklaart dat Duitsland de desbetreffende in het uitvoeringsbesluit van de Raad vastgelegde mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Bevredigende verwezenlijking impliceert dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is teruggedraaid.

(8) Op 17 april 2024 heeft Duitsland zijn nationale hervormingsprogramma 2024 ingediend, en op 24 april 2024 zijn stabiliteitsprogramma 2024, in overeenstemming met artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([11]). Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2024 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Duitsland over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.

(9) Op 19 juni 2024 heeft de Commissie het landverslag 2024 voor Duitsland gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Duitsland heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad tussen 2019 en 2023 heeft aangenomen, en werd de balans opgemaakt van de uitvoering door Duitsland van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse werden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangepakt in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen. Ook werd de voortgang beoordeeld die Duitsland heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(10) De Commissie heeft uit hoofde van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 een diepgaande evaluatie uitgevoerd voor Duitsland. De belangrijkste bevindingen van de beoordeling door de diensten van de Commissie van macro-economische kwetsbaarheden voor Duitsland voor de toepassing van die verordening zijn gepubliceerd in april 2024. De Commissie heeft op 19 juni 2024 geconcludeerd dat Duitsland wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden. Duitsland heeft met name te maken met kwetsbaarheden in verband met het grote overschot op de lopende rekening. Die kwetsbaarheden blijven ondanks enige afname in het grote overschot op de lopende rekening in de afgelopen jaren significant, aangezien het onderliggende probleem van een zwakke binnenlandse vraag en beperkte investeringen, met grensoverschrijdende effecten, aanhoudt terwijl de beleidsreactie tot dusverre beperkt is gebleven. Door de lagere energieprijzen, zwakke binnenlandse vraag en de trage wereldhandel is het overschot op de lopende rekening opnieuw gestegen tot 5,9 % van het bbp in 2023, tegenover 4,2 % van het bbp in 2022. Verwacht wordt dat het dit jaar en volgend jaar nog iets zal stijgen, maar ruim onder het niveau van vóór de pandemie zal blijven. Gezien de omvang van de Duitse economie en haar handelsintegratie in de eurozone heeft dit grensoverschrijdende gevolgen. De dalende huizenprijzen hebben de mate van overwaardering van de huizenprijzen aanzienlijk verminderd, met een beperkte impact op het financiële stelsel tot dusver, maar de situatie betreffende commercieel vastgoed moet nog steeds worden gemonitord. De daling van investeringen in woningen kan in de nabije toekomst leiden tot een terugkerende prijsdruk en als gevolg daarvan risico's op overwaardering. Voor de komende tijd wordt een lichte verslechtering van het kostenconcurrentievermogen verwacht, en huishoudens winnen geleidelijk iets aan koopkracht aangezien de reële lonen naar verwachting zullen stijgen. Het herstel van de particuliere investeringen neemt tijd in beslag en de Commissie verwacht dat de begrotingsconsolidatie op de binnenlandse vraag zal drukken, hetgeen mogelijk gevolgen heeft voor de

([9]) ST 10158/21 INIT; ST 10158/21 ADD 1.

([10]) Uitvoeringsbesluit van de Raad van 8 december 2023 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Duitsland (ST 15572/23 INIT).

([11]) Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

overheidsinvesteringen. De algemene onderliggende kwetsbaarheden in de vorm van een aanzienlijke kloof tussen besparingen en investeringen zijn niet fundamenteel veranderd: de investeringsbehoeften zijn in de loop der jaren toegenomen, voornamelijk in verband met overheidsinvesteringen op regionaal niveau en bedrijfsinvesteringen in het algemeen, en dat biedt mogelijkheden voor de toekomstige economische groei. Hoewel de regering enige maatregelen heeft genomen om investeringen te ondersteunen en het Duitse herstel- en veerkrachtplan belangrijke maatregelen ter bevordering van investeringen bevat, heeft de beleidsrespons tot dusver niet geleid tot aanzienlijke vooruitgang en is die niet voldoende geweest om tot de gewenste hogere mate van publieke en private investeringen in het algemeen te komen.

(11) Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens is het overheidstekort van Duitsland gelijk gebleven ten opzichte van 2022, op 2,5 % van het bbp in 2023, terwijl de overheidsschuld is gedaald van 66,1 % van het bbp eind 2022 tot 63,6 % eind 2023.

(12) Op 12 juli 2022 heeft de Raad aanbevolen ([12]) dat Duitsland actie onderneemt om ervoor te zorgen dat de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven in 2023 in overeenstemming is met een algemene neutrale fiscale beleidskoers ([13]), rekening houdend met de aanhoudende tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het meest kwetsbaar zijn voor stijgingen van de energieprijzen en aan mensen die Oekraïne ontvluchten. Duitsland kreeg de aanbeveling klaar te staan om de lopende uitgaven aan te passen aan de veranderende situatie. Duitsland kreeg ook de aanbeveling om meer overheidsinvesteringen te doen voor de groene en de digitale transitie, en voor energiezekerheid in het kader van het REPowerEU-initiatief, onder meer door gebruik te maken van de faciliteit en andere Uniefondsen. Volgens de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers ([14]) in 2023 contractief, met 0,3 % van het bbp. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 heeft een contractieve bijdrage aan de begrotingskoers van 0,5 % van het bbp geleverd en was in overeenstemming met de aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022. In 2023 bedroegen de met subsidies uit hoofde van de faciliteit en andere fondsen van de Unie gefinancierde uitgaven 0,2 % van het bbp. De nationaal gefinancierde investeringen bedroegen 2,6 % van het bbp in 2023, een jaarlijkse stijging van 0,1 procentpunt ten opzichte van 2022. Duitsland financierde aanvullende investeringen via de faciliteit en andere fondsen van de Unie. Duitsland heeft overheidsinvesteringen gefinancierd voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid, bijvoorbeeld voor projecten op het gebied van de energetische renovatie van gebouwen, de verbetering van de laadinfrastructuur voor elektrische auto's en het uitrusten van scholen voor het digitale tijdperk. Die overheidsinvesteringen zijn deels gefinancierd uit de faciliteit en andere fondsen van de Unie.

(13) In het stabiliteitsprogramma 2024 wordt in het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses ten grondslag ligt, uitgegaan van een reële bbp-groei van 0,2 % in 2024 en 1,0 % in 2025. Het overheidstekort daalt naar verwachting tot 1¾ % van het bbp in 2024 en 1 % van het bbp in 2025, terwijl de overheidsschuldquote naar verwachting toeneemt tot 64 % eind 2024 en vervolgens afneemt tot 63¼ % eind 2025. Het overheidstekort zal na 2025 naar verwachting toenemen tot 1¼% van het bbp in 2026 en tot 1½% in 2027 en daarna afnemen tot 1 % in 2028. Het overheidssaldo blijft gedurende de looptijd van het programma dus onder de in het Verdrag vastgelegde tekortreferentiewaarde van 3 % van het bbp. Na 2025 zal de overheidsschuldquote naar verwachting geleidelijk dalen tot 63¼% in 2026, 63 % in 2027 en 62 % in 2028.

(14) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het reële bbp groeien met 0,1 % in 2024 en 1,0 % in 2025 en zal de inflatie, gemeten aan de hand van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP), in 2024 2,4 % en in 2025 2,0 % bedragen.

(15) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het overheidstekort in 2024 1,6 % van het bbp bedragen, terwijl de overheidsschuldquote tegen eind 2024 zal afnemen tot 62,9 %. De daling van het tekort in 2024 is voornamelijk het gevolg van de uitfasering van energiegerelateerde noodmaatregelen, die een vergelijkbaar effect hebben op de schuldquote. Volgens de ramingen van de Commissie is de begrotingskoers in 2024 contractief (0,8 % van het bbp).

([12]) Aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022 over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Duitsland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van Duitsland (PB C 334 van 1.9.2022, blz. 35).

([13]) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedraagt de potentiële outputgroei op middellange termijn van Duitsland, die wordt gebruikt als maatstaf voor de begrotingskoers, in 2023 nominaal 7,5 %, op basis van de gemiddelde reële potentiële groei over tien jaar en de bbp-deflator van 2023.

([14]) De begrotingskoers wordt afgemeten aan de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid — zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de begroting van de Unie wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), exclusief de tijdelijke COVID-19-crisismaatregelen, maar inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere Uniefondsen.

(16) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen in 2024 uitgaven ten belope van 0,1 % van het bbp worden gefinancierd met niet terug te betalen steun ("subsidies") uit hoofde van de faciliteit, net als in 2023. De met subsidies uit hoofde van de faciliteit gefinancierde uitgaven zullen hoogwaardige investeringen en productiviteitsverhogende hervormingen mogelijk maken zonder dat dit rechtstreekse gevolgen heeft voor het overheidssaldo of de overheidsschuld van Duitsland.

(17) Op 14 juli 2023 heeft de Raad Duitsland aanbevolen ([15]) een voorzichtig begrotingsbeleid te voeren, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([16]) in 2024 te beperken tot maximaal 2,5 %. De lidstaten is verzocht er bij het uitvoeren van hun begroting 2023 en het opstellen van hun ontwerpbegrotingsplannen voor 2024 rekening mee te houden dat de Commissie aan de Raad zou voorstellen om op een tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie nemen de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven van Duitsland in 2024 toe met 2,6 %, hetgeen meer dan de aanbevolen maximale groei is. Dit groeicijfer van de netto-uitgaven in 2024 volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie wordt echter beïnvloed door een herindeling van publieke vervoersentiteiten naar overheidssector vanaf 2023 ([17]), waardoor een breuk in de tijdreeksen werd veroorzaakt. Zonder de invloed van die herindeling zouden de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven naar verwachting toenemen met 2,4 % in 2024, hetgeen minder dan de aanbevolen maximale groeivoet is. Dit is in overeenstemming met hetgeen de Raad heeft aanbevolen.

(18) Bovendien heeft de Raad Duitsland aanbevolen om de geldende noodsteunmaatregelen voor energie in 2023 en 2024 zo snel mogelijk af te bouwen, en de daarmee samenhangende besparingen te gebruiken om het overheidstekort terug te dringen. De Raad heeft voorts aanbevolen dat, indien hernieuwde stijgingen van de energieprijzen nieuwe of voortgezette steunmaatregelen vereisen, Duitsland ervoor zou moeten zorgen dat dergelijke steunmaatregelen gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, budgettair haalbaar zijn, en stimulansen voor energiebesparing behouden. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedragen de nettobegrotingskosten ([18]) van de noodsteunmaatregelen voor energie naar raming 1,2 % van het bbp in 2023, 0,1 % in 2024 en 0,0 % in 2025. Met name wordt aangenomen dat het verlaagde tarief van de belasting over de toegevoegde waarde voor gas in 2024 van kracht blijft, zij het met een gering effect. Indien de daarmee gepaard gaande besparingen worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen, zoals aanbevolen door de Raad, zouden deze prognoses een begrotingsaanpassing van 1,1 % van het bbp in 2024 impliceren, terwijl de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([19]) in dat jaar zorgen voor een contractieve bijdrage aan de begrotingskoers ten belope van 0,8 % van het bbp. De noodsteunmaatregelen voor energie werden in 2023 en 2024 afgebouwd. Dit is in overeenstemming met hetgeen de Raad heeft aanbevolen. De daarmee samenhangende besparingen zullen naar verwachting echter niet volledig worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen. Het risico bestaat dat dit niet in overeenstemming is met de aanbeveling van de Raad.

(19) Daarnaast heeft de Raad Duitsland aanbevolen om nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen in stand te houden en te zorgen voor een doeltreffende absorptie van subsidies uit hoofde van de faciliteit en van andere Uniefondsen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen de nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen naar verwachting toenemen van 2,6 % van het bbp in 2023 tot 2,7 % van het bbp in 2024. Dit is in overeenstemming met hetgeen de Raad heeft aanbevolen. De overheidsuitgaven die worden gefinancierd met inkomsten uit Uniefondsen, met inbegrip van subsidies uit hoofde van de faciliteit, blijven naar verwachting stabiel op 0,2 % van het bbp in 2024.

(20) Op basis van de beleidsmaatregelen die op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bekend waren en bij ongewijzigd beleid, wordt in 2025 een overheidstekort van 1,2 % van het bbp verwacht. De overheidsschuldquote neemt volgens het plan af tot 62,2 % eind 2025. De daling van het tekort en van de schuldquote in 2025 komt voornamelijk voort uit de verwachte opleving van de bbp-groei.

([15]) Aanbeveling van de Raad van 14 juli 2023 over het nationale hervormingsprogramma 2023 van Duitsland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2023 van Duitsland (PB C 312 van 1.9.2023, blz. 38).

([16]) Netto primaire uitgaven worden gedefinieerd als nationaal gefinancierde uitgaven ongerekend i) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, ii) rente-uitgaven, iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven en iv) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

([17]) De gevolgen van die herindeling komen tot uiting in de indicator voor de uitgavengroei, maar hebben een verwaarloosbaar effect op het overheidstekort vanwege een stijging van de ontvangsten in dezelfde orde van grootte.

([18]) Het cijfer geeft het niveau weer van de jaarlijkse begrotingskosten van die maatregelen, inclusief inkomsten en uitgaven en, in voorkomend geval, ongerekend de inkomsten uit belastingen op uitzonderlijke winsten van energieleveranciers.

([19]) Deze bijdrage wordt gemeten als de verandering in primaire overheidsuitgaven ongerekend i) incrementele begrotingsgevolgen van discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, ii) eenmalige maatregelen, iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven en iv) uitgaven gefinancierd met niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie, ten opzichte van de gemiddelde potentiële nominale bbp-groei op middellange termijn (tien jaar), uitgedrukt als een verhouding tot het nominale bbp.

(21) Ondanks een lichte stijging van de overheidsinvesteringen in verhouding tot het bbp in de afgelopen jaren hebben de overheidsinvesteringen geen gelijke tred gehouden met de investeringsbehoeften op het gebied van infrastructuur, onderwijs, opleiding en de groene en de digitale transitie. Op federaal niveau zijn de investeringen het afgelopen jaar gedaald tot onder de hoogte van de afschrijvingen en de netto-investeringen op gemeenteniveau zitten de afgelopen twee decennia al in de min, wat heeft geleid tot een daling van de kapitaalvoorraad over het geheel. Er blijven belemmeringen voor investeringen bestaan. De hoeveelheid particuliere investeringen lag in 2023 nog steeds onder het niveau van vóór de pandemie. Met name de administratieve lasten voor het realiseren van particuliere investeringen blijven hoog, vooral als gevolg van de vereiste uitgebreide documentatie en licenties en van een gebrek aan digitalisering. Veeleisende regelgevingsnormen, verschillen in regelgeving tussen regio's en lange vergunningsprocedures belemmeren de uitbreiding van de productie- en innovatiecapaciteit, met name in de energie- en bouwsector. Hoewel het aantal voltooide woningen in 2023 op het niveau van het voorgaande jaar lag, zijn de investeringen in woongebouwen de afgelopen drie jaar teruggevallen, ondanks woningtekorten. Alternatieve vormen van financiering zijn beperkt, met name als het gaat om scale-ups. Er wordt door kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) nog steeds weinig aan onderzoek en ontwikkeling uitgegeven en technologie verspreidt zich in beperkte mate.

(22) Door vergrijzing krimpt de beroepsbevolking, wat zorgt voor een toenemende grijze druk. Als gevolg daarvan zullen de totale pensioenuitgaven naar verwachting stijgen. Dit brengt een aanzienlijke financieringsbehoefte met zich mee. In de loop der jaren is een toenemend deel van de pensioenuitgaven gefinancierd met federale subsidies. Sinds 2020 is de omvang daarvan meer dan 100 miljard EUR per jaar, ongeveer 23 % van de totale federale uitgaven. Bij ongewijzigd beleid zullen die naar verwachting verder toenemen, zodat er minder mogelijkheden voor productieve uitgaven zijn. Bedrijfspensioenen en de op kapitaal gebaseerde particuliere pensioenregelingen worden nog altijd onvoldoende benut. Ondanks inspanningen om het gebruik van bedrijfspensioenen (tweede pijler) te doen toenemen, blijft de dekking op ongeveer 54 %. De geplande opbouw van "generatiekapitaal", waarbij een op kapitaal gebaseerd element in het wettelijke pensioenstelsel wordt toegevoegd, zal worden gefinancierd door middel van overheidsschulden en biedt derhalve een beperkt potentieel om de houdbaarheid van de pensioenen te verbeteren. Hoewel de werkgelegenheidsgraad van werknemers tussen 55 en 64 jaar tot de hoogste van de Unie behoort, is de stijging van de effectieve pensioenleeftijd de voorbije jaren ietwat vertraagd en loopt de werkgelegenheid bij de 65-plussers achter op de toppresteerders binnen de Unie. Dit is ook te wijten aan mogelijkheden om vervroegd met pensioen te gaan, wat een bijkomende druk legt op de houdbaarheid van het pensioenstelsel.

(23) Een optimale belastingmix is van cruciaal belang voor meer inclusieve en duurzame groei en voor een sterker concurrentievermogen. Werknemers in Duitsland hebben te maken met de op één na grootste belastingwig in de Unie. Hoge belastingen in combinatie met uitkeringsregels nemen de prikkels weg om het aantal gewerkte uren te verhogen, met name voor mensen met een laag loon en tweede verdieners, vaak vrouwen, zoals ook blijkt uit het zeer hoge aandeel vrouwen dat werkt in deeltijd. Dat weegt op het arbeidsaanbod en verergert het bestaande tekort aan arbeidskrachten. Verder ligt het aandeel milieubelastingen in Duitsland onder het Uniegemiddelde en neemt het verder af. Duitsland heeft daarentegen een van de hoogste vennootschapsbelastingtarieven in de Unie, met onder meer de lokale bedrijfsbelasting (Gewerbesteuer). De combinatie leidt tot een complex en ondoorzichtig belastingstelsel. Recente initiatieven om de afschrijvingsregels te herzien en het systeem van belastingkredieten voor onderzoek en ontwikkeling te verbeteren, zijn kosteneffectieve manieren om investeringsstimulansen uit te breiden. Daarnaast zou het vennootschapsbelastingstelsel vereenvoudigd kunnen worden door de vrijstellingen in te perken.

(24) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Verwacht wordt dat die hervormingen en investeringen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld. Om het concurrentievermogen van Duitsland op lange termijn te stimuleren door middel van de groene en de digitale transitie, en tegelijkertijd sociale rechtvaardigheid te waarborgen, is het van essentieel belang om binnen deze krappe termijn snel werk te maken van de doeltreffende uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk zodra dat is goedgekeurd. Om de toezeggingen van het herstel- en veerkrachtplan uiterlijk in augustus 2026 na te komen, is het voor Duitsland van essentieel belang de hervormingen en de investeringen aanzienlijk te versnellen, onder meer door voldoende middelen voor het beheer ervan uit te trekken. De snelle opname van het nieuwe REPowerEU-hoofdstuk in het herstel- en veerkrachtplan maakt de financiering mogelijk van aanvullende hervormingen en investeringen ter ondersteuning van de strategische doelstellingen van Duitsland en de Unie op het gebied van energie en de groene transitie. De systematische betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, het maatschappelijk

middenveld en andere relevante belanghebbenden blijft belangrijk om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan.

(25) In het kader van de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsprogramma's moet Duitsland overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad ([20]) elk programma ondersteund door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie uiterlijk in maart 2025 toetsen aan onder meer de uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen 2024, en zijn nationale energie- en klimaatplan. Die toetsing vormt de basis voor de definitieve toewijzing van de financiering van de Unie die in elk programma is opgenomen. Duitsland heeft vooruitgang geboekt met de uitvoering van cohesiebeleidsprogramma's en de Europese pijler van sociale rechten, maar er zijn nog een aantal uitdagingen. Er blijven aanzienlijke regionale verschillen bestaan op het gebied van werkgelegenheid en arbeidsproductiviteit, hoewel de minder ontwikkelde regio's hun achterstand op het gebied van arbeidsproductiviteit geleidelijk inhalen. Versnelde uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's is van cruciaal belang en de in de programma's overeengekomen prioriteiten blijven relevant. Als onderdeel van de doelstelling om de administratieve capaciteit te vergroten, is het belangrijk om voldoende middelen toe te wijzen aan de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's en om de modernisering en digitalisering van de overheidsinstanties die met de uitvoering ervan belast zijn, te bevorderen. Meer onderzoek, ontwikkeling en innovatie in alle regio's, met name de oostelijke regio's, en ondersteuning van onderwijs en opleiding om de uitdagingen van de groene en de digitale transitie het hoofd te kunnen bieden, zijn van cruciaal belang om de regionale verschillen op het gebied van concurrentievermogen en werkgelegenheid verder te verkleinen. Hiervoor is het ook essentieel dat in regio's met goed presterende sectoren de cohesiebeleidsprogramma's voor de groene en de digitale transitie goed worden uitgevoerd. Doorgaan met groene investeringen in energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, aanpassing aan de klimaatverandering en koolstofvoetafdruk is daarbij ook van belang. Bedrijfsontwikkeling en steun voor bedrijven, met name kmo's, blijft gepast. De kwaliteit en inclusiviteit van onderwijs, opleiding en programma's voor een leven lang leren, met name voor kansarme groepen, zijn belangrijke aandachtspunten, evenals actieve inclusie en verbetering van de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Duitsland zou ook gebruik kunnen maken van het platform voor strategische technologieën voor Europa, dat is vastgesteld bij Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad ([21]), om de ontwikkeling of productie van kritieke technologieën op het gebied van digitale technologieën, schone en hulpbronnenefficiënte technologieën en biotechnologieën te ondersteunen en tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden in die sectoren aan te pakken.

(26) Naast de economische en sociale uitdagingen die in het herstel- en veerkrachtplan en andere Uniefondsen aan bod komen, wordt Duitsland geconfronteerd met een aantal extra uitdagingen in verband met het grote tekort aan geschoolde arbeidskrachten, de digitalisering en de groene transitie. Meer investeren in de dubbele transitie zou ook bijdragen tot het verkleinen van de kloof tussen besparingen en investeringen.

(27) Tekorten aan geschoolde arbeidskrachten vormen een belemmering voor de groei, investeringen en de dubbele transitie. Ongeveer de helft van de bedrijven in Duitsland heeft moeite om vacatures in te vullen, zelfs op lange termijn. Het risico bestaat dat de tekorten op het gebied van vaardigheden nog groter zullen worden als gevolg van de verslechterende onderwijsresultaten, met name bij kansarme groepen, evenals een flink aantal voortijdige schoolverlaters en zwakke digitale basisvaardigheden. Volgens het Programme for International Student Assessment van de OESO is het aandeel onderpresteerders de afgelopen tien jaar bijna verdubbeld: rond drie op de tien scholieren in Duitsland haalt het minimale wiskundeniveau niet en één op de vier schiet tekort op het gebied van lezen en wetenschappen. De invloed van de sociaaleconomische achtergrond en een migratieachtergrond op de onderwijsresultaten nam verder toe. Duitsland heeft ook een van de hoogste percentages voortijdige schoolverlaters in de Unie en dit is bijzonder hoog voor in het buitenland geboren leerlingen. Het nieuwe 10-jarige federale en deelstaatprogramma "Startchancen", dat voornamelijk gericht is op kansarme leerlingen, is een stap in de goede richting, maar bestrijkt 10 % van de Duitse scholen. Beheersing van de Duitse taal is van cruciaal belang voor doeltreffende leerresultaten en inclusie, wat het belang onderstreept van intensievere ondersteuning bij de Duitse taal, met name voor leerlingen die thuis andere talen dan het Duits spreken. Met 52,2 % in 2023 ligt Duitsland onder het Uniegemiddelde van 55,6 % van de volwassenen met ten minste digitale basisvaardigheden, en met name jongeren lopen achter. Het benodigde aanbod om mensen met lagere kwalificaties en mensen met een migratieachtergrond die

([20]) Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) en tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG en Verordeningen (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 en (EU) 2021/241 (PB L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

dikwijls een afstand tot de arbeidsmarkt hebben te ondersteunen op het gebied van basisvaardigheden en bijscholing moet worden verbeterd om tekorten aan arbeidskrachten aan te pakken, met name in de gezondheidszorg en de sector langdurige zorg, de bouw, ambachten en diensten. De resultaten op het gebied van vaardigheden kunnen worden verbeterd door betere samenwerking tussen werkgevers en opleidingsinstellingen, zowel binnen als tussen sectoren, en meer in te zetten op deelkwalificaties en korte studieprogramma's. Verdere inspanningen om de onderwijsresultaten te verbeteren, met name die van kansarme groepen, en de digitale vaardigheden te vergroten zijn van cruciaal belang om het grote tekort aan geschoolde arbeidskrachten in te lopen.

(28) Hoewel Duitsland inspanningen heeft geleverd om de digitalisering van overheidsdiensten te verbeteren, verloopt de uitvoering traag, met name wat betreft de uitrol van uniforme, volledig digitale diensten voor alle gemeenten en deelstaten (Länder). Duitsland heeft zijn doelstelling om alle administratieve diensten voor burgers en bedrijven te digitaliseren niet binnen de nationale wettelijke termijn verwezenlijkt (eind 2022, wet online toegang (Onlinezugangsgesetz)). De nationale raad voor regelgevingscontrole (Normenkontrollrat) heeft de uitvoering van de wet onlinetoegang als inadequaat beoordeeld en heeft verwachte tekorten aan arbeidskrachten aangemerkt als een groot risico als er geen efficiëntiewinsten door digitalisering worden geboekt. Ondanks recente vooruitgang, is de coördinatie en samenwerking tussen alle administratieve niveaus ontoereikend en het benodigde engagement om de uitvoering van gedigitaliseerde processen te laten slagen, lijkt beperkt. Uit de benchmark voor e-overheid van de Commissie blijkt dat Duitsland ook ondermaats presteert bij de digitalisering van de backoffice van zijn dienstverlening, wat niet binnen het toepassingsgebied van de wet onlinetoegang valt. Het moderniseren en onderling verbinden van meer dan 11 000 registers, voorbij de eerste stappen in het kader van het Duitse herstel- en veerkrachtplan, is een belangrijke slagingsfactor voor digitaal openbaar bestuur. Tot dusver is er echter weinig vooruitgang geboekt en zijn de uitgaven voor maatregelen op het gebied van digitaal openbaar bestuur verlaagd.

(29) Hoewel Duitsland goede vooruitgang heeft geboekt bij de uitrol van glasvezelbreedbandverbindingen, is de totale dekking in het land (29,8 %) nog steeds de op één na laagste van de Unie. Het gebrek aan glasvezelverbindingen (25,6 % van huishoudens) en netwerken met zeer hoge capaciteit (37,6 %) is met name uitgesproken in plattelandsgebieden. Gaten in de dekking hebben een negatief effect op het concurrentievermogen en belemmeren de productiviteitsgroei, met name voor kmo's. Het verbeteren van randvoorwaarden voor de uitrol van netwerken, bijvoorbeeld door de plannings- en uitvoeringscapaciteit in de overheidssector te vergroten, is cruciaal voor snelle verbetering van de glasvezeldekking. Om te voldoen aan de netwerkstreefcijfers, zijn er ook verbeteringen nodig van de administratieve procedures voor de aanvraag en toewijzing van vergunningen, en van de standaardisering van alternatieve, minder tijdrovende installatiemethoden. De verdere uitvoering van de Duitse gigabitstrategie kan die problemen verhelpen en verdere verbeteringen mogelijk maken. Waar wel nog op gelet zou kunnen worden bij de planning van overheidsinterventies is commerciële investeringen niet te verdringen, bijvoorbeeld door de vraag naar schaarse technische middelen te doen toenemen.

(30) Om de klimaatdoelstellingen te halen, zijn er voor de vervoerssector verdere inspanningen op het gebied van sectorale decarbonisatie nodig. De vervoerssector heeft sinds het begin, en ook in 2023, de jaarlijkse nationale sectorspecifieke emissiestreefcijfers niet gehaald. Verder zou een vermindering van de koolstofemissies in het wegvervoer aanzienlijk bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstelling van Duitsland om de emissies tegen 2030 met 50 % te verminderen ten opzichte van het niveau van 2005. Het eindenergieverbruik van de vervoerssector is in 2023 met 6,3 % gestegen. Het verbeteren van de betrouwbaarheid en kwaliteit van spoorwegactiviteiten en het aanpakken van investeringstekorten en vertragingen bij de renovatie, met name voor het goederenvervoer, zou de vraag naar openbaar vervoer helpen stimuleren en de congestie op de weg helpen verminderen. Er zullen aanzienlijke investeringen nodig zijn om voldoende capaciteit op het spoorwegnet te creëren om nieuw verkeer op te vangen.

(31) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2024 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer door middel van hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de Aanbeveling van 2024 over de eurozone. Voor Duitsland dragen de aanbevelingen 1, 2, en 3 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede, derde en vierde aanbeveling die zijn vastgesteld in de Aanbeveling van 2024 over de eurozone.

(32) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en conclusies betreffende het bestaan van onevenwichtigheden zijn de aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 in aanbeveling 1 weergegeven. Het in aanbeveling 1 bedoelde beleid helpt om kwetsbaarheden in verband met het aanhoudend grote overschot op de lopende rekening aan te pakken. De aanbevelingen 2, 3 en 4 dragen bij tot de uitvoering van aanbeveling 1 wat betreft hogere investeringen. De beleidsmaatregelen bedoeld in aanbeveling 1 dragen bij tot zowel de aanpak van onevenwichtigheden als de uitvoering van de aanbevelingen in de Aanbeveling van 2024 over de eurozone, in overeenstemming met overweging 31,

BEVEELT AAN dat Duitsland in 2024 en 2025 de volgende acties onderneemt:

1. het budgettair-structurele plan voor de middellange termijn tijdig indienen; in overeenstemming met de vereisten van het hervormde stabiliteits- en groeipact de groei van de netto-uitgaven ([22]) in 2025 beperken tot een percentage waarmee, onder meer, de overheidsschuld op de middellange termijn op een plausibel neerwaarts traject komt en het overheidstekort onder de referentiewaarde van 3 % van het bbp wordt gehouden; de overheidsinvesteringen versterken en belemmeringen voor particuliere investeringen wegnemen om het concurrentievermogen te stimuleren; de budgettaire ruimte voor productieve uitgaven vergroten, onder meer door de financieringszijde van het stelsel voor het eerstepijlerpensioen te hervormen; de belastingmix verbeteren om te komen tot meer inclusieve groei en duurzaam concurrentievermogen, onder meer door negatieve prikkels weg te nemen die verhoging van het aantal gewerkte uren in de weg staan, met name voor tweede verdieners;

2. flink vaart zetten achter de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk zodra dat is goedgekeurd, om ervoor te zorgen dat de hervormingen en investeringen uiterlijk in augustus 2026 zijn voltooid, en de uitvoering van cohesiebeleidsprogramma's versnellen, onder meer door voldoende middelen toe te wijzen voor het beheer van het herstel- en veerkrachtplan en de cohesiebeleidsprogramma's; in het kader van de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsprogramma's aandacht blijven besteden aan de overeengekomen prioriteiten, en tegelijkertijd de mogelijkheden van het platform voor strategische technologieën voor Europa in overweging nemen om het concurrentievermogen te verbeteren;

3. het tekort aan geschoolde werknemers aanpakken, met name door de basis- en digitale vaardigheden te vergroten en de onderwijsresultaten te verbeteren, onder meer door gericht steun te verlenen aan kansarme groepen; de digitalisering van het openbaar bestuur versnellen, onder meer door de geografische dekking van digitale overheidsdiensten te vergroten; de uitrol van digitale communicatienetwerken met zeer hoge capaciteit verder stimuleren, onder meer door de benodigde uitvoering van particuliere investeringsprojecten te vergemakkelijken en waar nodig publieke middelen vrij te maken;

4. het koolstofvrij maken van de vervoerssector versnellen, onder meer door het spoorwegnet te moderniseren.

Gedaan te Luxemburg, 21 oktober 2024.

*Voor de Raad*

*De voorzitter*

NAGY I.

([22]) Overeenkomstig artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2024/1263 zijn "netto-uitgaven" de overheidsuitgaven ongerekend rente-uitgaven, discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd, nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's, cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen en eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.